

בפוסקים שום ענין של הלל בפורים. ולקושטא דמלתא דבר זה טעון הסברה, דהרי מתוך דברי הגמרא שקריאתה זו היא הלולה, יוצא מפורש, שרק ע"י קריאת המגלה הוא מקיים חובת הלל; וא"כ, מהיכי תיתי יפטר מהלל ע"י שהוא אנוס במגלה? ונראה בזה דהרי המחייב של אמירת ההלל הוא המאורע של הנס, וא"כ טיבו של ההלל הוא בהתאם לטיבו של מאורע הנס. דאם הנס הוא נס גלוי אז גם אמירת ההלל היא אמירה גלויה, של הלל גלוי, אבל בנס נסתר [אסתר מן התורה מנין שנא' ואנכי הסתר אסתיר] אז אמירת ההלל היא אמירה באתכסיה של הלל גנוז. קריאתה זו הלולה. ואין הכוונה בזה דהמגלה היא במקום הלל, אלא המגלה היא מין הלל בפני עצמו, דהיינו הלל טמון מבפנים בתוך קריאת מגלה מבחוץ. ואשר על כן, אם הוא אנוס על קריאת המגלה הרי הוא אנוס גם על ההלל.

אוצר החכמה



ענין לך

(א) וזכרם לא יסוף מזרעם — אפילו בזמן שכל המועדים יתבטלו פורים לא יתבטל שנאמר וזכרם לא יסוף מזרעם. מהלך הענינים בדרך זה. משל לשני בני אדם שנצטוו להכיר אנשים בלילה. האחד הדליק נר והביט בפני האנשים לאור הנר בכדי להכיר את פניהם. להשני לא היה נר, ומכיון שהיה מוכרח להכיר את האנשים, אמן את עצמו להכירם בטביעת עינא דקלא. ונמצא, לענין הברירות והבהירות הראשון עדיף מן השני, שהרי הכרת אדם בחוש הראיה היא יותר ברורה מאשר הכרת אדם בחוש השמיעה. אבל לעומת זאת, יש להשני עדיפות על הראשון, שהוא סגל לעצמו כשרון חדש של הקשבה לקולות בני אדם. והראשון אשר נשתמש בנר, חסר לו כשרון זה של הכרה ע"י חוש השמיעה. ונמצא, דאחר כך, לכשיעלה עמוד השחר, והראשון יכבה את נרו, דשרגא בטיהרא מאי אהני, כל הכוחות שנתנה לו עבודתו בלילה לאור הנר, מיותרים הם עכשיו. אבל לעומת זאת, השני, נהי דעכשו גם הוא מכיר את האנשים, מ"מ כוחות

השמיעה וההקשבה שיצרה בו עבודתו בחשך, לעולם נשארים קנין בנפשו.

(ב) והנה בשנה מעוברת קוראין את המגלה באדר שני. ומעמא משום דסמכינן גאולת פורים לגאולת מצרים. ועלינו לדעת, כי כשם שגאולת מצרים יש לה „אנכי“ משלה: „אנכי — אשר הוצאתיך מארץ מצרים“; כמו כן יש לה גם לגאולת פורים „אנכי“ משלה: „אנכי הסתר אסתיר“ (אסתיר מן התורה מנין שנאמר אנכי הסתר אסתיר) כלומר, שתי דרכים יש לה לכנסת ישראל להכיר את האנכי, ע"י גאולת מצרים, ועוד ע"י גאולת פורים. ההכרה שכנסת ישראל מכירה את האנכי ע"י נציאת מצרים, היא דוגמת האדם המכיר את חבירו בעזרת כלי האור שניתן לו; ואילו ההכרה שכנסת ישראל מכירה את האנכי ע"י הגאולה דהסתר אסתיר, היא דוגמת ההכרה שאדם מכיר חבירו ע"י שלמד את עצמו להכירו בעזרת חוש אחר מלבד חוש הראיה. ומעתה נמשיך הקו הלאה; לכשיעלה עמוד השחר, והשמש תצא בגבורתה, והאור של גילוי אלקות יהיה שבעתיים כאור החמה, כי אז בודאי שאותם כלי האור שכנסת ישראל היתה זקוקה להם מקודם, יתבטלו בדרך ממילא. ולכן, כל המועדים שהם זכר ליציאת מצרים, לכשיבא היום אשר בו תהיה הגאולה העתידה עיקר וגאולת מצרים טפל, והרי יש בכלל מאתים מנה, גם כל המועדים יתכללו באור השמש של הגאולה. אלא דכל זה הוא בשאר המועדים, דיסודם הוא האור של גאולת מצרים; אבל גאולה דפורים אשר על ידה כנסת ישראל לימדה את עצמה להכיר את האנכי גם בחשך ובהסתר, בודאי שזה ישאר קנין עולם בנפשה של כנסת ישראל אפילו לאחר שיעלה עמוד השחר. כל המועדים בטלים חוץ מפורים שנאמר וזכרם לא יסוף מזרעם.

(ג) ונמצא דיש שני מיני הארות. האחת של „ה' אור לי“ בכלליות, והשניה „כי אשב בחשך ה' אור לי“. ועדיפותו של פורים היא דוקא ע"י ההארה המתנוצצת גם בחשך. וכשם שהכח המורה לאדם דרכו גם בתוך החשך יש בו עדיפות לגבי אור סתם, כמו כן אותם פניני הדעת המתנוצצים בתוך האי-דעת של ה„עד דלא ידע“ יקרים הם ביותר.

